

PM 2010:144 RI (Dnr 001-2254/2010)

Innovationsupphandling (SOU 2010:56)

Remiss från Näringsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Innovationsupphandling” (SOU 2010:56) hänvisas till vad som sägs i denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Näringsdepartementet har remitterat Innovationsupphandlingsutredningens betänkande Innovationsupphandling (SOU 2010:56) till staden för yttrande. Utredningen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för offentlig innovationsupphandling i Sverige samt att lämna förslag till åtgärder för att öka tillämpningen av innovationsupphandling.

Innovationsupphandlingsutredningen behandlar i sitt betänkande dels innovationsupphandling (upphandling av i förväg okända lösningar på ett definierat problem eller behov för vilka det ibland ännu inte har etablerats någon marknad), dels innovationsvänlig upphandling. Med innovationsvänlig upphandling menas ”normala” upphandlingar som genomförs så att nya innovativa lösningar inte utestängs eller missgynnas.

Stockholms stad, genom stadsledningskontoret, har under året deltagit i projektet Innovation för tillväxt. Projektet drivs av Kungliga ingenjörsvetenskapsakademien i samarbete med Vinnova, Svenskt Näringsliv och Tillväxtverket. Projektets vision är att Sverige ska vara världens bästa miljö för innovationer.

Staden har deltagit i arbetsgruppen Offentlig innovationsupphandling som bl.a. har träffat utredaren i Innovationsupphandlingsutredningen för att diskutera hur innovationer bättre kan främjas i svensk offentlig upphandling.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret delar utredningens uppfattning att i princip all offentlig upphandling bör bli innovationsvänlig. Kontoret anser dock att det är väsentligt att den upphandlande myndighetens/enhetens behov står i centrum när en upphandling genomförs.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att utredningen till övervägande del behandlar varuinnovationer eller tjänstinnovationer där en teknisk lösning ligger till grund för det innovativa i tjänsten. Det hade varit önskvärt att utredningen hade fo-

kuserat även på den typ av innovationsvänliga upphandlingar som kommuner ofta ägnar sig åt, till exempel inom omsorg och skola.

Avseende lagförslaget om förkommersiell upphandling anser stadsledningskontoret att det inte framgår av föreslagen lagtext att den är frivillig att tillämpa. Kontoret anser också att lämpligheten av en frivillig lag av så tydlig processkaraktär kan ifrågasättas. Vidare avstyrker kontoret att Vinnova ska ansvara för den nationella annonsdatabasen. Dessa annonser borde kunna inordnas i någon av de redan existerande databaserna.

Utöver vad som anges ovan har stadsledningskontoret inget att erinra mot utredningens förslag.

Mina synpunkter

Upphandling är en viktig del av den kommunala verksamheten. Upphandling hjälper oss i processen mot en bättre och mer kostnadseffektiv kommunal service, på alla områden. Genom att hela tiden utveckla och bättre precisera vad vi förväntar oss av utförare i form av utförd tjänst och kvalitet stärker vi den verksamhet som medborgarna förväntar sig av vi ska tillhandahålla.

Det är därför positivt att Näringsdepartementet valt att utreda frågan om innovationsupphandlingar och precis som stadsledningskontoret så delar även jag utredningens uppfattning att lejonparten av all offentlig upphandling bör bli innovationsvänlig. Det måste emellertid alltid vara den upphandlande enheten som avgör vilka behov som ska stå i centrum vid en upphandling.

Ett tydligare fokus på utvecklingen inom kommunal verksamhet hade därför varit önskvärt. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets utlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Innovationsupphandling” (SOU 2010:56) hänvisas till vad som sägs i denna promemoria.

Stockholm den 19 november 2010

STEN NORDIN

Bilaga

Sammanfattning av betänkandet Innovationsupphandling (SOU 2010:56)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Vänsterpartiet anser att offentlig upphandling ska användas som hävstång för att driva på hållbar teknologi och gynna ansvarstagande företag, vilket självklart är i linje med tanken att främja innovativa lösningar. I själva verket kräver många av vår tids stora problem ett radikalt nytänkande.

Ett av de stora problemen med nuvarande dogmatiska konkurrensutsättning är dock att den hämmar utveckling och innovationer, genom att snart sagt all verksamhet som inte är myndighetsutövning och strategisk ledning stängs inne i långa avtal som kan vara svåra att omförhandla.

Med nuvarande politiska inriktning avhänder sig kommunen också möjligheten att tillgodogöra sig vinsterna av eventuella innovationer i verksamheten, eftersom vinsterna stannar i de privata bolagen.

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Näringsdepartementet har remitterat Innovationsupphandlingsutredningens betänkande Innovationsupphandling (SOU 2010:56) till staden för yttrande. Utredningen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för offentlig innovationsupphandling i Sverige samt att lämna förslag till åtgärder för att öka tillämpningen av innovationsupphandling.

Innovationsupphandlingsutredningen behandlar i sitt betänkande dels innovationsupphandling (upphandling av i förväg okända lösningar på ett definierat problem eller behov för vilka det ibland ännu inte har etablerats någon marknad), dels innovationsvänlig upphandling. Med innovationsvänlig upphandling menas ”normala” upphandlingar som genomförs så att nya innovativa lösningar inte utestängs eller missgynnas.

Stockholms stad, genom stadsledningskontoret, har under året deltagit i projektet Innovation för tillväxt. Projektet drivs av Kungliga ingenjörsvetenskapsakademien i samarbete med Vinnova, Svenskt Näringsliv och Tillväxtverket. Projektets vision är att Sverige ska vara världens bästa miljö för innovationer.

Staden har deltagit i arbetsgruppen Offentlig innovationsupphandling som bl.a. har träffat utredaren i Innovationsupphandlingsutredningen för att diskutera hur innovationer bättre kan främjas i svensk offentlig upphandling.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 oktober 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar utredningens uppfattning att i princip all offentlig upphandling bör bli innovationsvänlig så till vida att upphandlingar ska genomföras så att nya och innovativa lösningar inte utestängs.

Stadsledningskontoret anser dock att det är väsentligt att den upphandlande myndighets/enhetens behov står i centrum när en upphandling genomförs. Eftersom alla verksamheter bör ha en ständigt pågående verksamhetsutveckling där nya lösningar på problem i verksamheten bör välkomnas är detta i sig inget som står i motsats till innovationsupphandling eller innovationsvänlig upphandling. Det är dock troligt att det i detta ligger både en möjlighet och ett hinder. Möjligheten ligger i det självklara att en produkt eller tjänst som effektiviserar verksamheten, utvecklar kvaliteten eller sparar pengar alltid bör välkomnas i en skattefinansierad verksamhet. Hindret kan ligga i att det på kort sikt kan kräva både investeringar och förändrade arbetssätt för att få utväxling av en innovation. Därutöver kan en innovationsupphandling innebära en ekonomisk eller funktionsmässig risk. Det måste vara upp till den upphandlande myndigheten/enheten att avgöra om organisationen är beredd att prioritera detta i det givna ögonblicket då upphandlingen sker.

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att utredningen till övervägande del behandlar varuinnovationer eller tjänstinnovationer där en teknisk lösning ligger till grund för det innovativa i tjänsten. Inom kommunernas verksamhet utgör sociala tjänster som omsorg och skola en dominerande del. Även om tekniska innovationer förvisso kan bidra till utvecklingen av dessa verksamheter så är en viktig kvalitetsfaktor utvecklingen av själva tjänsterna i

sig. Tjänsteinnovationer är ofta något som sker stegvis i en kontinuerlig utvecklingsprocess. En innovationsvänlig upphandling inom detta område bör behandla incitament till förbättringar, möjligheter till omförhandlingar av kontrakt och möjligheter till kvalitetsuppföljning av verksamheterna. Det hade varit önskvärt att utredningen hade fokuserat även på denna typ av innovationsvänliga upphandlingar.

Avseende lagförslaget om förkommersiell upphandling anser stadsledningskontoret att det inte framgår av föreslagen lagtext att den är frivillig att tillämpa. Kontoret anser också att lämpligheten av en frivillig lag av så tydlig processkaraktär kan ifrågasättas. Vidare avstyrker kontoret att Vinnova ska ansvara för den nationella annonsdatabasen. Det finns idag ett flertal kommersiella aktörer som ansvarar för Sveriges ”vanliga” upphandlingsannonser. Därtill finns en databas med LOV-annonser som Kammarkollegiet ansvarar för. Det vore olyckligt med ytterligare en databas med upphandlingsannonser. Dessa annonser borde kunna inordnas i någon av de redan existerande databaserna.

Utöver vad som anges ovan har stadsledningskontoret inget att erinra mot utredningens förslag. Som svar på remissen hänvisas till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.